

ECONOMIC
SERIES

เล่นา: อุนากูล

พลัง เทคโนโลยี ขับเคลื่อน เศรษฐกิจ

การขับเคลื่อนและเส้นทางพัฒนา
เศรษฐกิจไทย (พ.ศ.2504-2535)

ผ่านชีวิตและงานของ เล่นา: อุนากูล

พลังเทคโนโลยี:
ผ่านชีวิตและงานของเสนาะ อุณาคุล

ตัวอย่าง

ตัวอย่าง

พลังเทคโนโลยีสารสนเทศ : ผ่านชีวิตและงานของเลน่า: อุนากูล

ตัวอย่าง
เลน่า: อุนากูล

พลังเทคโนโลยีสร้างสรรค์ : ผ่านชีวิตและงานของเสนาะ อุณากรุ • เสนาะ อุณากรุ

พิมพ์ครั้งแรก : ฉบับสำนักพิมพ์มติชน, กันยายน 2556

ราคา 215 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

เสนาะ อุณากรุ. พลังเทคโนโลยีสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : มติชน, 2556. 344 หน้า.

1. เสนาะ อุณากรุ, 2474 l. ชื่อเรื่อง
923.2593

ISBN 978 - 974 - 02 - 1171 - 6

ที่ปรึกษาสำนักพิมพ์ : อารักษ์ คคะนาท, สุพจน์ แจ่มเร็ว, สุชาติ ศรีสุวรรณ, จุฬาลักษณ์ ภูเกิด,
ปิยชนัน สุทวีทรัพย์, ไพรัตน์ พงศ์พานิชย์, ศิริพงษ์ วิทวิโรจน์, นงนุช สิงหนตะชะ

ผู้จัดการสำนักพิมพ์ : กิตติวรรณ เทิงวิเศษ • รองผู้จัดการสำนักพิมพ์ : จุจิรัตน์ ทิมวัฒน์
บรรณาธิการบริหาร : สุลักษณ์ บุญปาน • บรรณาธิการสำนักพิมพ์ : พัลลภ สยามลี
หัวหน้ากองบรรณาธิการ : อพิสิทธิ์ อีระจาวรรณ • พิสูจน์อักษร : ชัยรัตน์ เลิศรัตนพร
กราฟิกเลย์เอาต์ : อรอนงค์ อินทรอุดม • ออกแบบปก-ศิลป์กรรม : มาลินี มนต์ศรีศาสตร์
ประชาสัมพันธ์ : ตั้งฤดี ศรีไพโรจน์

สำนักพิมพ์มติชน | www.matchonbook.com

บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) : 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 1235 โทรสาร 0-2589-5818

แม่พิมพ์สี-ขาวดำ : กองพิมพ์สี บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1

เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 2400-2402

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มติชนปากเกร็ด 27/1 หมู่ 5 ถนนสุขาประชาสรรค์ 2 ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด

นนทบุรี 11120 โทรศัพท์ 0-2584-2133, 0-2582-0596 โทรสาร 0-2582-0597

จัดจำหน่ายโดย : บริษัทงานดี จำกัด (ในเครือมติชน) 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1

เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 3350-3353 โทรสาร 0-2591-9012

Matchon Publishing House a division of Matchon Public Co.,Ltd.

12 Tethsabannaruean Rd, Prachanivate 1, Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand

หนังสือเล่มนี้พิมพ์ด้วยหมึกที่ปลอดภัยกับสิ่งแวดล้อม
เพื่อปกป้องธรรมชาติ สวรรค์โลกเรา และส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้อ่าน

สารบัญ

คำนำสำนักพิมพ์	7
คำนำผู้เขียน	9
เริ่มที่เมืองชลฯ	14
บ้าน 6 หลังที่สะพานจีน	15
รำลึกถึงวัยเด็ก	18
ครูพยอม	21
จริยธรรมและความซื่อสัตย์ของพ่อ	23
ก้าวต่อไป	36
เข้ากรุง	37
ลูกแม่โดม	39
สู่แดนจิงโจ้	44
करण การเรียน ความรัก	52
เริ่มงานที่กรมบัญชีกลาง	53
สู่แดนอังกะเคิลแซม	60
พบรัก	69
บุกเบิกแผนพัฒนา	88
เริ่มงานที่สภาพัฒน์	89
ยุคพัฒนา จากแผนฯ 1 ถึงแผนฯ 3	99

ความพลิกผันของโชคชะตา	114
รองปลัดพาณิชย์	115
เลขาธิการสภาพัฒนา ครั้งที่ 1	121
ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย	128
ผู้ร่วมกาสาวพัสดุ	151
8 ปีกับรัฐบาลพลเอกเปรม (พ.ศ.2523-2532)	162
เลขาธิการสภาพัฒนา ครั้งที่ 2 กับช่วง “ยุคทอง”	
ของเทคโนโลยีโนแคเรต	163
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 และฉบับที่ 6	166
โฉมหน้าใหม่การบริหารเศรษฐกิจและผลงานสำคัญ	191
ประสานรอบด้าน ทำงานเป็นที่ม	255
นายกฯ เปรม กับการพัฒนาเศรษฐกิจ	261
ลาออกจากตำแหน่งเลขาธิการสภาพัฒนา	265
ก่อตั้งทีดีอาร์ไอ	270
รัฐบาลอานันท์ 1 (พ.ศ.2534-2535)	288
รองนายกฯ คนที่หนึ่ง	290
พักฟื้นร่างกายภาพบำบัด	313
ปัจฉิมวัย	318
กรรมการบริษัท SCG	319
กรรมการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์	323
บริษัทสยามไปโอไฮโอเอ็นซ์ จำกัด ผลิตยาเพื่อคนไทย	326
ปลูกต้นไม้ ปฏิบัติธรรม	329
จิตอาสา	333
สงบสุขและพอเพียง	336
ภาคผนวก	340
ประวัติ ดร.เสนาะ ฉุนากุล	

คำนำสำนักพิมพ์

หนังสือเรื่องนี้ ปรับปรุงใหม่จาก “อัตชีวประวัติและงานของ
เสนาะ อุณากร” เขียนโดยเสนาะ อุณากร พิมพ์ครั้งแรกเมื่อพฤษภาคม
พ.ศ.๒๕๕๒ โดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย การจัดพิมพ์
ในครั้งนั้น พูนสิน วงศ์กลธุตเป็นบรรณาธิการ ซึ่งในการพิมพ์ครั้งใหม่นี้
ทางสำนักพิมพ์มติชนตั้งชื่อใหม่ว่า “พลังเทคโนโลยี : ผ่านชีวิตและ
งานของเสนาะ อุณากร”

เสนาะ อุณากรเป็นบุคคลสำคัญท่านหนึ่งของประเทศไทย เคย
ดำรงตำแหน่งสำคัญดูแลงานทางเศรษฐกิจของประเทศไทย เช่น ผู้ว่าการ
ธนาคารแห่งประเทศไทย, เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ และอดีตรองนายกรัฐมนตรี เป็นต้น

ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาประเทศโดยเฉพาะประเด็น
เศรษฐกิจ-สังคม ตั้งแต่หลัง พ.ศ.๒๕๐๐-๒๕๓๕ และอาจกล่าวได้ว่า
ท่านเป็นเทคโนโลยี (เทคโนโลยี หมายถึง ข้าราชการที่มีความรู้ทาง
ด้านการจัดการเศรษฐกิจ ที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐ เช่น ธนาคารแห่ง
ประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ) คนสำคัญที่สุดคนหนึ่งในช่วง “ยุคทอง” ของเทคโนโลยี คือ
ช่วงสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์

และ “ยุคทอง” ของเทคโนโลยีจบลงพร้อมกับการสิ้นสุดรัฐบาล
พลเอกเปรมเมื่อปี ๒๕๓๑ ก่อนจะถูกลดบทบาทในสมัยรัฐบาล พ.ต.ท.

ทักษิณ ชินวัตร

ทางสำนักพิมพ์มติชนเห็นว่าอัตชีวประวัติของท่านน่าจะมีประโยชน์ต่อผู้อ่าน โดยเฉพาะประเด็นเส้นทางการพัฒนาเศรษฐกิจไทย ระหว่างปี ๒๕๐๔-๒๕๓๕ (รัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ถึงรัฐบาลอานันท์ ปันยารชุน) ทำให้เห็นบทบาทของเหล่าเทคโนโลยีในหน่วยราชการด้านเศรษฐกิจ ที่ร่วมกันสร้างเศรษฐกิจไทยยุคใหม่ รวมถึงเกร็ดประวัติศาสตร์เศรษฐกิจที่น่าสนใจ เช่น เบื้องหน้าเบื้องหลังของการทำแผนพัฒนาประเทศในช่วงต่างๆ, บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปัจจุบันบุคคลเหล่านี้ที่ท่านเขียนถึงก็ยังมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศอยู่, การแก้ไขวิกฤตเศรษฐกิจ เป็นต้น

ข้อมูลทุกอย่างที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้ล้วนแล้วแต่เป็นข้อมูลที่เขียนโดยท่านเอง จากประสบการณ์ตรงและใกล้ชิดกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่มีส่วนในการพัฒนาเศรษฐกิจไทย

ทุกอย่างที่ท่านทำไปนั้นล้วนเห็นผลประโยชน์ของชาติเป็นหลัก และเหนือสิ่งอื่นใดนั้นท่านทำไปด้วยความรักที่มีต่อประเทศชาติ

จึงเป็นบันทึกประวัติศาสตร์ทางเศรษฐกิจที่สำคัญอีก ๑ เล่มที่ไม่ควรพลาด

รวมถึงหลักการในการดำเนินชีวิตที่ให้งาน-ความรับผิดชอบต่อสังคมและครอบครัวสอดคล้อกัน

ทางสำนักพิมพ์มติชนต้องกราบขอบพระคุณท่านเสนาะ อุนากุล ที่ให้เกียรติกับทางสำนักพิมพ์มติชน ด้วยการอนุญาตให้สำนักพิมพ์ พิมพ์หนังสือเล่มนี้ และหนังสือเล่มนี้สำเร็จลงได้ก็เพราะได้รับการประสานงานที่ดีจากอาจารย์สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ ประธานสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ), อาจารย์ปกป้อง จันวิทย์ และคุณกิตติพงศ์ สนธิสัมพันธ์ จึงขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

สำนักพิมพ์มติชน

คำนำผู้เขียน

หนังสือเล่มนี้จัดพิมพ์ครั้งแรกโดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2552 ต่อมาในเดือนเมษายน พ.ศ.2556 สำนักพิมพ์มติชนได้แจ้งความประสงค์กับผมว่าต้องการจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้อีกครั้ง โดยจะขอปรับเปลี่ยนรูปเล่มและเรียบเรียงเนื้อหาให้น่าอ่านมากขึ้น อีกทั้งเพิ่มเติมเนื้อหาบางส่วนเพื่อให้ทันกับสถานการณ์

หนังสือเล่มนี้ชื่อ *พลังเทคโนโลยี : ผ่านชีวิตและงานของเสนาะ อุณาภูล* เนื่องจากชีวิตของผมอยู่กับงานราชการและงานสาธารณะมาเกือบทั้งชีวิต นับตั้งแต่เข้ารับราชการที่กรมบัญชีกลางเมื่อ พ.ศ.2498 จนกระทั่งรับหน้าที่สุดท้ายในฐานะรองนายกรัฐมนตรีที่ดูแลงานด้านเศรษฐกิจในรัฐบาลอานันท์ 1 เมื่อ พ.ศ.2534

กว่า 40 ปีของการทำงาน ผมจึงอยู่ในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยมาโดยตลอด ได้เห็นพัฒนาการและปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างกระบวนการพัฒนา รวมทั้งเป็นผู้หนึ่งที่มีส่วนในการวางแผนการพัฒนาเศรษฐกิจไทยมาตั้งแต่ต้น หนังสือเล่มนี้จึงไม่ได้บันทึกเรื่องราวส่วนตัวของผมเท่านั้น แต่ยังบันทึกเรื่องราวการพัฒนาเศรษฐกิจไทย ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ต่อคนรุ่นหลัง

ผมโชคดีที่มีโอกาสได้ทำงานร่วมกับ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ และเพื่อนข้าราชการที่ทั้งดีและเก่งอีกหลายท่านในช่วงที่ผมทำงานที่สภา-

พัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ (สภาพัฒน์) นั่นก็คือการจัดทำและดำเนินการตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1-3 ซึ่งแผนฯ ดังกล่าวเปรียบเสมือนการวางรากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างเป็นระบบเป็นครั้งแรก โดยเป็นการระดมทรัพยากรเพื่อลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับภาคเอกชนในการขยายการลงทุนและเพิ่มการผลิต ขณะเดียวกันก็พัฒนาการศึกษาและการสาธารณสุขไปพร้อมกัน

จากนั้นผมก็ได้ย้ายไปทำหน้าที่รองปลัดกระทรวงพาณิชย์ระหว่าง พ.ศ.2515 ถึง พ.ศ.2517 และย้ายกลับมาทำหน้าที่เลขาธิการสภาพัฒน์ครั้งที่ 1 ระหว่าง พ.ศ.2517 ถึง พ.ศ.2518 และได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยระหว่าง พ.ศ.2518 ถึง พ.ศ.2522 ก่อนจะกลับมาทำงานที่สภาพัฒน์อีกครั้งในฐานะเลขาธิการสภาพัฒน์ครั้งที่ 2 ระหว่าง พ.ศ.2523 ถึง พ.ศ.2532

ช่วงที่ผมกลับมาทำงานที่สภาพัฒน์ครั้งที่ 2 เป็นช่วงเวลาที่ผมภาคภูมิใจที่สุดช่วงหนึ่งในชีวิตการทำงาน ในช่วงเวลาดังกล่าวนั้น การเมืองค่อนข้างมั่นคง ประกอบกับพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรีให้โอกาสและสนับสนุนการทำงานของผมอย่างเต็มที่ ทำให้การดำเนินการตามแผนฯ 5 และแผนฯ 6 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป็นการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานครั้งที่ 2 ต่อเนื่องจากการลงทุนในช่วงแผนฯ 1-3 อาทิ การสร้างท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมที่แหลมฉบังและมาบตาพุด ซึ่งเป็นการต่อยอดจากการพัฒนาในช่วงแรก และเป็นการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทยครั้งใหญ่เพื่อเข้าไปเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก หรือที่ผมเปรียบกับการเปลี่ยนฐานะของเศรษฐกิจไทยจากร้านชำในตรอกเป็นห้างที่ตั้งอยู่ริมถนนใหญ่

8 ปีของรัฐบาลพลเอกเปรมเป็นช่วงที่ผมและข้าราชการคนอื่นๆ อีกหลายคนมีโอกาสดำเนินงานให้กับประเทศได้มาก ถือเป็น “ยุคทองของเทคโนโลยี” ซึ่งคงไม่มีโอกาสเกิดขึ้นอีกแล้ว

ต่อมาผมมีโอกาสได้ช่วยคุณอานันท์ ปันยารชุน ดูแลงานด้านเศรษฐกิจในฐานะรองนายกรัฐมนตรีในรัฐบาลอานันท์ 1 ระหว่าง พ.ศ. 2534 ถึง พ.ศ. 2535 ซึ่งแม้จะมีเวลาทำงานเพียง 1 ปี แต่คุณอานันท์ก็พยายามทำงานเพื่อส่วนรวมอย่างเต็มที่ ในช่วงนี้ผมจึงทุ่มเททำงานที่เป็นประเด็นใหญ่ในใจตั้งแต่สมัยทำงานกับรัฐบาลพลเอกเปรม เช่น การปรับปรุงโครงสร้างภาษีอากรและการแก้กฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ รวมทั้งการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

ตลอดชีวิตการทำงาน ผมโชคดีที่มีโอกาสทำงานร่วมกับบุคคลชั้นนำของประเทศหลายท่าน ไม่ว่าจะเป็น ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ พลเอกเปรม ตินสุลานนท์ และคุณอานันท์ ปันยารชุน ซึ่งแต่ละท่านเป็นแบบอย่างของความซื่อสัตย์สุจริตและการทุ่มเททำงานเพื่อบ้านเมือง โดยไม่มีผลประโยชน์ส่วนตัวมาเกี่ยวข้อง ผมต้องขอขอบคุณทุกท่านที่เปิดโอกาสให้ผมได้ทำงานเพื่อส่วนรวม และสนับสนุนการทำงานของผมเป็นอย่างดี สุดท้ายนี้ ผมต้องขอขอบคุณสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย สำนักพิมพ์มติชน และผู้ที่มีส่วนในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ทุกท่านที่ทำให้หนังสือเล่มนี้สำเร็จเป็นรูปเป็นร่างอีกครั้ง

เสนาะ อุณากร

12 พฤษภาคม 2556

ตัวอย่าง

พลังเทคโนโลยี:

ผ่านชีวิตและงานของเลนา: อุนากูล

ตัวอย่าง

เริ่มที่เมืองบลฯ

บ้าน 6 หลังที่สะพานจีน¹

เดิมเมืองชลบุรีชื่อบางปลาสร้อย ถนนสายแรกคือถนนวรวิหาร-การ ซึ่งวิ่งขนานกับชายฝั่งทะเลจึงเป็นเชือกกันน้ำทะเลกับพื้นที่อีกฝั่งของถนนไปด้วยในตัว ชาวบ้านส่วนใหญ่นิยมสร้างบ้านบนสะพานที่ยื่นออกไปในทะเล ประมาณว่าชาวบ้านในบางปลาสร้อยมากกว่าร้อยละ 70 จะมีบ้านอยู่ในทะเลมากกว่าอยู่บนบก

เหตุผลสำคัญอีกข้อหนึ่งคือ บ้านบนสะพานทำมาหากินได้สะดวก เนื่องจากชายทะเลอุดมสมบูรณ์ไปด้วยปลา ปู และหอย การจับปลา ปู และหอยทำได้หลายวิธี ส่วนข้อเสียก็คือ การหาน้ำจืดไว้กินไว้ใช้จะยากกว่าอยู่บนบก การจัดการเรื่องน้ำจืดนี้ชาวบ้านจะมีตุ่มเก็บน้ำฝนบ้านละหลายๆ ใบไว้สำหรับดื่ม หุงข้าว และทำกับข้าว ส่วนน้ำที่ใช้อาบ ใช้ซักผ้าและทำอย่างอื่นจะไปหาจากแหล่งน้ำจืดบนบก

สะพานจีนที่ตั้งของบ้านผมเป็นสะพานสำคัญเส้นหนึ่ง ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น “สะพานสำราญราษฎร์” และกลายเป็น “ถนนสำราญราษฎร์” ในเวลาต่อมาสะพานนี้ได้สร้างประวัติศาสตร์สำคัญไว้ 2 เรื่อง

เรื่องแรก การสร้างบ่อคอนกรีตในทะเลบ่อแรก (ในปี พ.ศ.2466) เดิมชาวบ้านเชื่อกันว่าบ่อคอนกรีตจะทนการกัดเซาะของน้ำทะเลไม่ได้ นาน แต่บ่อที่สร้างที่สะพานจีนโดยคุณลุงหลวงบำรุงราชนิยม (สุญฺสิงคาลวณิช) นี้ได้พิสูจน์ให้เห็นความคงทน ต่อมาการสร้างบ่อแบบนี้จึงได้รับความนิยมแพร่หลาย ใช้เป็นบ่อเก็บน้ำบ้าง เป็นบ่อหมักน้ำปลาบ้าง

เรื่องที่สอง คือนวัตกรรมที่สะพานจีนคือการสร้างสะพานคอนกรีต

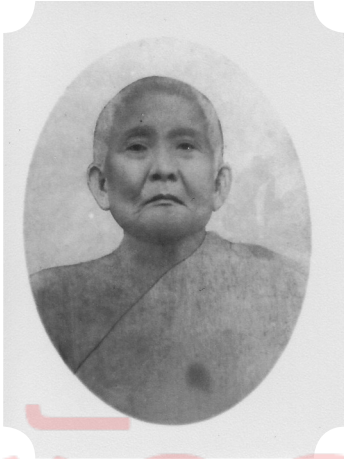
¹ ข้อมูลหลายส่วนได้มาจากข้อเขียนของลุงสุบิน สืบสงวน “เรื่องเมืองบางปลาสร้อยหรือเมืองชลบุรี” ลุงสุบินเขียนขึ้นเพื่อให้ลูกหลานได้อ่านเพื่อจะได้เข้าใจถึงพื้นเพของตน

แทนสะพานไม้ (โดยคุณลุงหลวงบำรุงฯ อีกเช่นกัน) วิธีการก็คือสร้าง เชื้อนเป็นแนวพรางกันน้ำคู้กันขนานข้างสะพานไม้เดิมซึ่งทรุดโทรมไปจน สมควรแก่เวลาซ่อมแซมแล้ว เมื่อสร้างเชื้อนคอนกรีตเสร็จ (คอนกรีต แข็งตัวได้ที่แล้ว) ก็รื้อสะพานไม้แล้วถมดินลงไปให้ได้ระดับ และถมลูกรัง ทับอีกชั้น ต่อมาจึงฉาบหน้าด้วยคอนกรีต สะพานคอนกรีตนี้สร้างขึ้นใน ปี พ.ศ.2480 มีความกว้าง 2.2 เมตร ยาว 150 เมตร ความกว้างของ สะพานเพียงพอที่จะให้รถวิ่งไปมาได้สะดวก แต่ไม่พอสำหรับการวิ่งสวน กัน จึงได้สร้างจุดรอกเหล็กกันไว้เป็นระยะ

บ้านใหญ่ทั้ง 6 หลังที่สะพานจีนเป็นเครือญาติกัน ผู้ปกครอง สูงสุดของสะพานนี้คือ **ทวดจั้น** ซึ่งได้รับการยอมรับนับถือว่าเป็น “บรรพ ตระกูล” ของญาติพี่น้องที่สะพานจีนแห่งนี้ ทวดจั้นเป็นไทยแต่มีเชื้อสาย มอญ สามีทวดจั้นเป็นจีนชื่อ นาย **จួយแสง แซ่वंง** เสียชีวิตตั้งแต่อายุไม่ มาก ทวดจั้นจึงเป็นผู้เลี้ยงดูลูกหลานแต่เพียงผู้เดียว และเนื่องจากทวด จั้นเป็นหญิงแกร่ง เกือบหอมรอมริบสามารถสร้างฐานะของครอบครัวได้ มั่นคง มีเรือเดินทะเลระหว่างบางปลาสร้อยกับชายทะเลภาคตะวันออก จนถึงจันทบุรีและตราด จึงสามารถอบรมสั่งสอนดูแลทุกข์สุขของลูกหลาน ได้เป็นอย่างดีและทั่วถึง บ้าน 6 หลังบนสะพานจีนนั้นประกอบด้วย

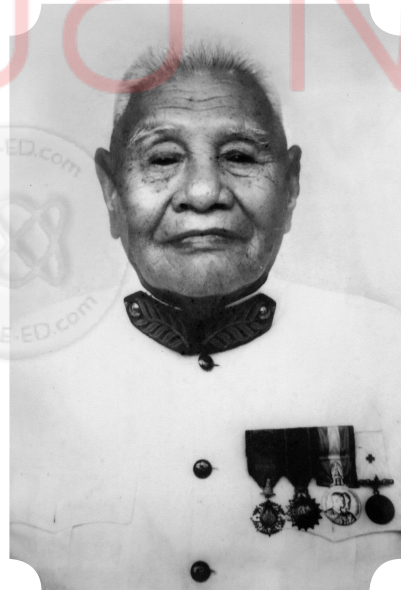
1. บ้านทวดจั้น เป็นบ้านที่ใกล้ชายฝั่งมากที่สุดเรียกว่า “บ้านโน” ทวดจั้นเลือกจุดยุทธศาสตร์นี้ทำให้ลูกหลานทุกคนรู้ว่าอาจอยู่ในสายตา ของทวดทุกครั้งที่ไม่มาระหว่างบ้านกับบนบก (เว้นแต่จะลงทุนลุยน้ำหรือ แอบลงเรือ) ทวดจั้นขอแม่ของผม (เนื่อง อุนากุล สกุลเดิมสืบสงวน) ซึ่ง เป็นหลานย่ามาเลี้ยงเหมือนลูก จึงได้หลานเขยคือพ่อวิชัย และผมกับพี่ น้องอีกเจ็ดคนเป็นของแถมในเวลาต่อมา ชีวิตในวัยเด็กของผมจึงผูกพัน กับเครือญาติในบ้าน 6 หลังที่สะพานจีนมาโดยตลอด

2. บ้านน้ำเพิ่ม (สิงคาลวณิช) กับน้ำโกศล เตระยานนท์

- ทวดจั้น “บรรพตระกูล”
ของญาติพี่น้องในบ้าน
ใหญ่ทั้ง 6 หลังที่สะพาน
จีน จังหวัดชลบุรี

ตัวอย่าง

- คุณลุงหลวงบำรุงราชนิยม
นายกเทศมนตรีคนแรกของ
จังหวัดชลบุรี

3. บ้านคุณลุงหลวงบำรุงราชนิยม²
4. บ้านลุงสุบิน สืบสงวน³
5. บ้านป่าเริ่ม (สืบสงวน) กับคุณลุงหลวงชลธารุรักษ์ (กัปปิยนุตร)⁴
6. บ้านน้ำจำเจริญ (สืบสงวน) กับคุณน้ำหลวงอัชฌาคดี (เสตะกสิกร)⁵

ความสัมพันธ์ของครอบครัวทั้งหมดบนสะพานจีนมีแกนหลักคือเป็นหลาน⁶ทวดจันในตระกูลสืบสงวนซึ่งเป็นหลานย่า ตระกูลสิงคาลวณิช ซึ่งเป็นหลานยาย ส่วนตระกูลเตระยานนท์ ตระกูลกัปปิยนุตร ตระกูลเสตะกสิกร และตระกูลอุณาอุลเป็นหลานเขย

รำลึกถึงวัยเด็ก

บ้าน 6 หลังที่สะพานจีนนั้น นอกจาก “บ้านใน” ซึ่งต่อมาทวดจันยกให้เป็นสมบัติของแม่แล้ว บ้านที่เป็นศูนย์กลางอีกหลังหนึ่งคือ “บ้าน

² ราชทินนาม “บำรุงราชนิยม” ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) เนื่องในวโรกาสเสด็จเยี่ยมบางปลาสร้อย และคุณลุงหลวงบำรุงราชนิยมถวายงานสร้างพระตำหนักน้ำเป็นที่ประทับ และสร้างแพไม้ไผ่ยื่นยาวไปในทะเลเพื่อเป็นทางพระราชดำเนินจากเรือพระที่นั่งขึ้นพระตำหนักน้ำเป็นที่ทรงพอพระทัยคุณลุงหลวงบำรุงราชนิยมเป็นเจ้าของโรงหนังแห่งแรกของเมืองชลฯ และเจ้าของกิจการเดินเรือกลไฟแห่งแรกระหว่างชลบุรีและกรุงเทพฯ และเป็นนายกเทศมนตรีจากการเลือกตั้งเป็นคนแรกของจังหวัดชลบุรี (พ.ศ.2479-2483)

³ ลุงสุบิน สืบสงวนเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองชลบุรีต่อเนื่องกันถึง 16 ปี (พ.ศ. 2480-2496)

⁴ คุณลุงหลวงชลธารุรักษ์เป็นนายอำเภอเมืองชลบุรี

⁵ คุณน้ำหลวงอัชฌาคดีเป็นกัปตันทีมฟุตบอลโรงเรียนสวนกุหลาบและกัปตันทีมฟุตบอลเสือป่าในรัชสมัยรัชกาลที่ 6 ก่อนจะมาประกอบอาชีพทนายความที่เมืองชลฯ

⁶ ลูกๆ ของทวดจันก็อายุไม่ยืน ผู้ใหญ่ที่สุดในบรรดาผู้ใหญ่ที่ผมจำได้คือ คุณยายอิน สืบสงวน (แม่ของแม่เนื่อง) และคุณลุงหลวงบำรุงฯ หลานคนโตของทวดจัน

กลาง” ซึ่งเป็นบ้านของคุณลุงหลวงบำรุงฯ ที่บ้านนี้จะมีครอบครัวพระยาพิพัฒน์นารถ (ฉิม โปษยานนท์) ผู้เป็นที่รักและนับถือของครอบครัวเรามาพักด้วยทุกปี ปีละหลายสัปดาห์ ท่านเจ้าคุณเป็นนักปกครองที่ดี มีภรรยา 10 คน มีลูกหญิง-ชาย 20 คน ทุกคนได้รับการดูแลรักใคร่เท่าเทียมกัน ท่านเจ้าคุณใจดีมากมีของเล่นจำนวนมากมาฝากเด็กๆ พี่น้องเราที่เมืองชลฯ เป็นประจำทุกปี พวกเราเด็กๆ ทางเมืองชลฯ จะตื่นตื่นรอคอยเวลาที่คณะท่านเจ้าคุณจะเดินทางมาถึงด้วยความระทึกใจ จำได้ว่าปีหนึ่งผมได้รับของขวัญเป็นดาบ จึงถูกขอให้เดินโขนทำนุฆมานตัวโปรด มีการตีสั่งกาให้ดูกันทั้งบ้าน

เนื่องจากคณะของท่านเจ้าคุณเป็นคณะใหญ่ คุณลุงจึงได้สร้างบ้านหลังใหญ่ต่อบ้านกลางไปจนมีทางออกที่สะพานศาลเจ้าซึ่งเป็นสะพานคู่ขนานกับสะพานจีน พวกเราเรียกบ้านนี้ว่า “บ้านใหม่” ซึ่งส่วนใหญ่ระหว่างที่ท่านเจ้าคุณยังไม่ได้มาพักจะเป็นบ้านว่างมีห้องมากมายหลายห้อง พวกเราเด็กๆ จึงใช้เป็นที่เล่นซ่อนหากันสนุกสนานมาก

“บ้านใหม่” นี้เป็นอาคารคอนกรีตแห่งแรกในเมืองชลฯ ดาดฟ้าชั้นสามเปิดโล่ง พวกเราจึงใช้เป็นที่เล่นว้าว และระหว่าง “บ้านกลาง” กับ “บ้านใหม่” คุณลุงหลวงบำรุงฯ ได้สร้างสวนญี่ปุ่นมีน้ำตก บ่อปลาทองที่คุณลุงไปเห็นมาตอนไปเที่ยวเมืองญี่ปุ่น [จะเนื่องจากความจำเรื่องน้ำตกและบ่อปลาที่บ้านคุณลุงนี้หรือเปล่าก็ไม่ทราบ ที่นุ้ย (คุณหญิงนงนุช อุณาภูล) และผมต้องมาสร้างน้ำตกและบ่อปลาที่บ้านกรุงเทพฯ และที่บ้านปากช่อง]

ต่อบ้านสวนญี่ปุ่น คุณลุงได้สร้างศาลาสวดมนต์และลานบ่อคอนกรีต พวกเราเด็กๆ เมื่อได้ยินเสียงระฆังก็จะไปรวมตัวกันทุกวันพระเพื่อสวดมนต์ ทำวัตร คุณลุงจะแจกสตางค์แดงใหม่เอี่ยมให้เด็กทุกคน เด็กโตได้ 1 สตางค์แดง ส่วนผมเป็นเด็กเล็กได้ครึ่งสตางค์ พอโตขึ้นหน่อยจึงได้เลื่อนชั้นได้รับ 1 สตางค์แดงเท่าคนอื่น หลังจากสวดมนต์ ทำวัตรเรียบร้อยแล้ว เด็กผู้ชายจะรวมตัวกันเล่น “ล้อต๊อก” โดยปล่อยสตางค์แดงลง